

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.2.2014
COM(2014) 86 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

En europæisk strategi til øget vækst og beskæftigelse inden for kyst- og havturisme

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

EN EUROPÆISK STRATEGI TIL ØGET VÆKST OG BESKÆFTIGELSE INDEN FOR KYST- OG HAVTURISME

1. INDLEDNING

I 2012 ankom 534 mio. turister til Europa. Det er 17 mio. flere end i 2011 og det udgør 52 % af alle internationale ankomster på verdensplan. Indtægterne fra indadgående turisme nåede 356 mia. EUR, hvilket er 43 % af det totale beløb på verdensplan¹. I 2013 nåede antallet af overnatninger på hoteller i EU28 op på 2,6 mia., en stigning på 1,6 % fra 2012². Turisme er uden tvivl en vigtig økonomisk aktivitet, især i mange kyst- og havområder. Verdensøkonomiens udvikling påvirker imidlertid turistsektoren og medfører betydelige ændringer i turisternes adfærd og turistmarkedet i de lande, de kommer fra.

I sin meddelelse fra 2010³ offentliggjorde Kommissionen en strategi for bæredygtig kyst- og havturisme⁴. Europa-Parlamentet, Rådet, Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg bød forslaget velkommen og understregede, at der er et behov for fælles foranstaltninger. I 2012 blev der holdt en offentlig høring, som har skabt et solidt grundlag for et specifikt EU-initiativ⁵.

I meddelelsen om blå vækst fra september 2012⁶ blev kyst- og havturisme udpeget som et ud af fem områder, der fokuseres på for at skabe bæredygtig vækst og beskæftigelse i den blå økonomi. Europa-Parlamentets rapport om blå vækst fra 2012⁷ bød denne europæiske ramme velkommen og anbefalede en række strategier for at sætte skub i sektoren og bidrage til, at bæredygtig turisme udvikles i kystområderne.

Turistsektoren vokser, og udfordringen er at udnytte potentialet på en måde, der genererer bæredygtige økonomiske fordele. I denne meddelelse foreslås fælles strategier til at overvinde de mange udfordringer. Formålet er at drage nytte af de fordele, Europa har, og dermed bidrage betydeligt til, at Europa 2020-målene for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst nås.

2. EN SEKTOR MED VÆKST- OG BESKÆFTIGELSESPOTENTIALE

Europa er et maritimt kontinent og har en kystlinje, der strækker sig fra Ishavet til Middelhavet og fra Atlanterhavet til Sortehavet. Havene og kystområderne er unikke kilder til natur- og kulturrigdom. Kyst- og havturisme er den største maritime sektor i Europa og er tæt

¹ UNWTO's årsberetning fra 2012, http://dtxqt4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/annual_report_2012.pdf.

² EUROSTAT database (2013).

³ KOM(2010) 352 endelig.

⁴ Herunder hav- og strandbaseret turisme, krydstogter, lystbådsejls/bådsejls og relaterede indlandsaktiviteter.

⁵ http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/tourism/index_en.htm.

⁶ COM(2012) 494.

⁷ A7-0209/2013- 2012/2297 (INI).

forbundet med mange andre dele af økonomien. Den beskæftiger næsten 3,2 mio. mennesker, genererer i alt 183 mia. EUR i bruttoværditilvækst⁸, og udgør en tredjedel af den maritime økonomi. Mere end fire ud af ni hotelovernatninger i EU er i kystområderne⁹. I 2012 indbragte krydstogter alene en direkte omsætning på 15,5 mia. EUR og beskæftigede 330 000 personer. De europæiske havne blev besøgt af 29,3 mio. passagerer, hvilket er 75 % mere end i 2006¹⁰. Halvdelen af alle europæiske arbejdspladser inden for kystturisme findes i Middelhavsområdet, som også tegner sig for halvdelen af kystturismens værditilvækst. Områderne omkring Atlanterhavet, Østersøen og Sortehavet dækker dog også en stor andel.

Kystområderne tiltrækker mere end en tredjedel af al turisme i Europa, og områderne er derfor vigtige for væksten og beskæftigelsen, især hvad angår den unge del af befolkningen, da 45 % af medarbejderne i turistsektoren er mellem 16 og 35 år¹¹. Ikke desto mindre formår de mange små og mellemstore virksomheder, som sektoren består af, ikke at udnytte det fulde potentiale og må kæmpe med en række vanskeligheder. Det er derfor af altafgørende betydning, at der tages hånd om de grænseoverskridende udfordringer på EU-plan, og at samarbejde og udveksling af bedste praksis fremmes, bl.a. ved at fremme strategiske tværregionale og tværnationale partnerskaber. Det er nødvendigt med en fælles europæisk ramme for at kunne tilføre værdi til foranstaltningerne på alle niveauer og således overvinde udfordringerne.

3. UDFORDRINGER OG EN NY RAMME FOR KYST- OG HAVTURISME I EUROPA

Dette kapitel fokuserer på de udfordringer, der skal tages hånd om, og foreslår en strategi, der skal forbedre sektorens bæredygtighed og konkurrenceevne. Strategien skal gennemføres af Kommissionen, medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder, de private operatører og andre relevante aktører.

3.1. Forbedring af yde- og konkurrenceevnen

Mere viden

Grundet manglen på oplysninger eller oplysningernes ringe sammenlignelighed, er det vanskeligt at vurdere sektorens økonomiske situation både på lokalt og europæisk plan, og når de enkelte havområder sammenlignes. På trods af nogen fremgang de seneste år¹² er der et behov for at udpege og tage hånd om manglen på oplysninger for at kunne forbedre planlægningen og forvaltningen af rejsemål. Specifikke indikatorer er nødvendige for at gøre statistikkerne om kyst- og havturisme mere sammenhængende og sammenlignelige både inden for og uden for EU.

⁸ "Study in support of policy measures for maritime and coastal tourism at EU level" (Undersøgelse af støtte til politiske foranstaltninger til hav- og kystturisme på EU-plan, i det følgende benævnt "CMT-undersøgelsen"), ECORYS, 2013, http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies/documents/study-maritime-and-coastal-tourism_en.pdf.

⁹ Kystområder omfatter kommuner, der grænser op til havet, eller hvor halvdelen af territoriet ligger inden for 10 km fra kysten. EUROSTAT-database (2012) – Overnatninger i turistindlogeringsvirksomheder efter kyst- og ikke-kystområder, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tour_occ_ninatc).

¹⁰ Cruise Lines International Association (den internationale sammenslutning for krydstogtskibe) "The Cruise Industry", 2013-udgaven. http://www.senato.it/application/xmanager/projects/leg17/attachments/documento_evento_procedura_commissione/files/000/000/632/Documentazione_Clia_Europe.pdf.

¹¹ EUROSTAT-database (2012) – Arbejdstagere efter aldersgruppe (NACE Rev. 2), http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

¹² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 692/2011 om europæiske statistikker om turisme.

Håndtering af den svingende efterspørgsel

Turismeefterspørgslen¹³ svinger meget på grund af ændringer i de økonomiske, finansielle og politiske forhold. De gennemsnitlige udgifter pr. overnatning er faldet siden midt i 00'erne, og det forventes, at de årlige udgifter falder med endnu 9 % mellem 2011 og 2020. Denne tendens påvirker især økonomierne i kystområderne, da de hovedsageligt består af SMV'er og mikrovirksomheder¹⁴. Derudover er et fald i transportudgifterne skyldt i stigende konkurrence mellem europæiske kystområder og lavprisdestinationer i resten af verden, hvilket også får efterspørgslen til at svinge. De lokale rejsemål mister deres komparative fordele og må ofte kæmpe for at tiltrække både oprindelig og ny global efterspørgsel. Sæsonafhængighed er endnu udfordring. De fleste muligheder for samfundsøkonomiske gevinster findes i løbet af sommermånederne, hvilket gør, at mange lokale virksomheder holder lukket resten af året. Det er derfor nødvendigt med specifikke strategier, der bygger på innovative og fordelagtige initiativer og produkter, for at kunne udnytte potentialet i de turister, der rejser uden for sæsonen.

Sektoren kunne tilpasse sig demografiske ændringer og udvikle sit udbud til at tiltrække det voksende antal af ældre¹⁵. Der er også stort potentiale i ikke-europæiske besøgende, der tager på ferie i lavsæsonen. Kommissionen foreslog derfor for nylig at evaluere visumkodeksen og lette procedurerne for ikke-EU-rejsende¹⁶. Udfordringerne for kyst- og havturismen bør derudover behandles i de igangværende initiativer om "seniorer" og "tilgængelighed"¹⁷ og i projektet "de fremtrædende europæiske rejsemål"¹⁸. En anden mulighed er at udvikle kommunikations- og markedsføringsinitiativer, der er rettet mod specifikke ikke-europæiske lande.

Overvindelse af fragmentering i sektoren

På grund af den vedvarende økonomiske krise har SMV'er kun begrænset eller ingen kapital til investeringer og innovation¹⁹. Kystområderne kæmper derudover ofte med at skabe og få mest muligt ud af det økonomiske udbytte, som krydstogtturismen genererer, selvom sektoren i stigende grad presses til at investere i havneinfrastruktur og bevarelse af miljøet.

Det skyldes til dels, at virksomhederne i EU's havområder ikke anvender synergier i tilstrækkeligt omfang, hvilket forårsager fragmentering og begrænset økonomisk gevinst. Det er vigtigt, at medlemsstaterne, regionerne og aktørerne udveksler bedste praksis. Samarbejde mellem forskningsinstitutter, museer, turistvirksomheder og andre aktører bør fremmes for at udvikle innovationen og bæredygtige produkter, som er tilpasset de besøgenes forventninger.

¹³ Målt som antallet af lokale og internationale ankomster.

¹⁴ CMT-undersøgelsen.

¹⁵ 128 mio. af EU's indbyggere er mellem 55 og 80 år.
EUROSTAT-database (2012) – Befolkningstal den 1. januar opdelt efter køn og aldersgrupper i 5-års intervaller.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

¹⁶ COM(2012) 629.

¹⁷ Disse initiativer fremmer samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor, således at bestemte befolkningsgrupper, f.eks. unge, ældre, bevægelseshæmmede og familier med lave indkomster, kan rejse, især i løbet af lavsæsonen.

¹⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/eden/index_en.htm.

¹⁹ CMT-undersøgelsen.

Kommissionen vil:

1. bestræbe sig på at gøre oplysninger om turisme bedre tilgængelige, især hvad angår kyst- og havturisme
2. fokusere mere på kyst- og havområderne i EU's turismeinitiativer, hvis det er relevant, bl.a. i forbindelse med markedsførings- og kommunikationskampagner
3. fremme en fælleseuropæisk dialog mellem krydstogtoperatører, havne og aktører inden for kystturisme
4. bidrage til udviklingen af internationale og interregionale samarbejder, netværk²⁰, klynger og intelligente specialiseringsstrategier.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder og turistbranchen i sin helhed til at:

- engagere sig og deltage aktivt i at opbygge netværk, klynger og intelligente specialiseringsstrategier
- udvikle mere målrettede foranstaltninger for specifikke markeder, f.eks. for ældre eller handicappede.

3.2. Fremme af kompetencer og innovation

Investeringer i mennesker er en forudsætning for at skabe bære- og konkurrencedygtig vækst, men turistsektoren tiltrækker ikke nok kvalificeret personale. Det skyldes hovedsageligt, at meget arbejde er sæsonarbejde, og at der ikke er gode karrieremuligheder. For at udbuddet af kompetencer kan leve op til arbejdsmarkedets efterspørgsel, er uddannelse nødvendig. Kommissionen har flere initiativer, der støtter op om dette. På Euresportalen, der tilbyder oplysninger til jobsøgende og arbejdsgivere²¹, vil der være et afsnit til "blå arbejdspladser", og efter planen kortlægges der i foråret 2014 de kompetencer og det behov for uddannelse, der er i turistsektoren. Dette vil gøre det muligt at fastsætte fælles rammer for sektoren i forbindelse med den europæiske referenceramme for kvalifikationer og det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse²².

En mere målrettet uddannelsespolitik kan, ved at integrere sektorens behov i EU-programmerne, bidrage til, at de menneskelige ressourcer er bedre kvalificeret, mere serviceorienteret og har flere sproglige kompetencer. I det nye Erasmus+ program støttes der op om tværnationale strategiske partnerskaber inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdomsinstitutioner og -organisationer. Nye sektorspecifikke studieordninger og innovativ erhvervsfaglig undervisning og uddannelse gavner også sektoren, som opfordres til at samarbejde med højere uddannelsesinstitutioner ved hjælp af "videnalliancer".

Hvad angår lystsejls, har medlemsstaterne forskellige krav til skibsførerenes kompetencer, hvilket begrænser den grænseoverskridende udvikling og påvirker arbejdsmarkedet til søs. Derudover varierer kravene til kvalifikationer og sikkerhedsudstyr meget fra medlemsstat til

²⁰ F.eks. Enterprise Europe-netværket. En undersøgelse om perspektiverne for klyngedannelse i Middelhavsområderne blev igangsat i efteråret 2013.

²¹ <https://ec.europa.eu/eures/>.

²² http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ecvet_en.htm.

medlemsstat, hvilket begrænser mobiliteten og markedsadgangen. På et fortsat voksende globalt marked kan små virksomheder inden for kyst- og havturisme forbedre deres konkurrenceevne ved at udnytte informationsteknologiens fulde potentiale. Eksisterende værktøjer, såsom "ICT & Tourism Business"-portalen²³, kan gøre virksomhederne mere synlige, fremme innovationen og hjælpe med at omstrukturere virksomheder.

Kommissionen vil:

5. vurdere behovet for en EU-handlingsplan om kvalifikationskrav for lystsejls og professionelle skibsførere af lystbåde²⁴
6. vurdere behovet for en EU-handlingsplan med bestemmelser om sikkerhedsudstyr til sejlsportsturisme
7. fremme innovative forvaltningsplaner ved hjælp af informations- og kommunikationsteknologi (IKT)²⁵ og "ICT & Tourism Business"-portalen.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og de regionale og lokale myndigheder til at:

- tilskynde til internetopkobling og fremme brugen af elektroniske markedsføringsværktøjer
- fremme oversættelsestjenester til kort, brochurer og logistikoplysninger.

Kommissionen opfordrer branchen til at:

- deltage aktivt i aktiviteter, som forbedrer kvalifikationer og uddannelse
- investere i initiativer om kvalitetskontrol af turistprodukter og personale
- oprette og fremme åbne onlinekurser, der kan forbedre og nyorientere kompetencerne inden for det maritime område.

3.3. Forstærkning af bæredygtigheden

Håndtering af miljøbelastning

Turisme er afhængig af et sundt miljø og en bæredygtig udnyttelse af naturkapitalen, men mange turistaktiviteter foregår i områder, der allerede er tætbefolkede. Dette medfører en enorm stigning i efterspørgslen på vand, mere affald og flere emissioner fra luft-, vej- og søtransport i højsæsonen, større risiko for arealbefæstelse og forringelse af biodiversiteten (på grund af udviklingen i infrastrukturen), eutrofiering og andre belastninger. Tyndt befolkede og urørte områder påvirkes også. Derudover medvirker klimaændringerne til, at områderne belastes yderligere, og at den geografiske og sæsonmæssige fordeling af turismen forandres.

EU's Natura 2000-netværk beskytter sårbare kyst- og havområder, som, hvis de bliver forvaltet korrekt, har gode muligheder for at tilbyde fritidsaktiviteter og bidrage til bæredygtig

²³ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/ict/index_en.htm.

²⁴ Uddannelse af skibsbesætningsmedlemmer på passagerskibe under konventionen om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold finder ikke anvendelse for skibsførere.

²⁵ Konkrete tilgængelige IKT-værktøjer f.eks. det virtuelle turismeobservatorium (http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/vto/index_en.htm), Platformen "Tourism Link" (<http://www.tourismlink.eu/tourism-link/>) og eCalypso-platformen (<http://www.ecalypso.eu/steep/public/index.jsf>).

vækst og beskæftigelse. I EU-lovgivningen, bl.a. i vandrammedirektivet og havstrategirammedirektivet, pålægges det medlemsstaterne at sørge for, at standarten for vandet ved kysterne og i havene er høj, da dette er en forudsætning for, at turismen trives. Integreret kystforvaltning og maritim fysisk planlægning kan bidrage til, at bæredygtig og grøn infrastruktur udvikles²⁶ ved hjælp af intelligent planlægning og samarbejde mellem myndighederne, offentligheden og private partnere²⁷. Et godt eksempel er "Wales Coast Path", den 1 400 km lange kystlinje i Wales, som blev besøgt af 2,82 mio. turister i 2012, og som genererede 32 mio. GBP på et år²⁸. Økoturisme²⁹ er en god mulighed for at udvikle produkter, som tiltrækker miljøbevidste rejsende. Det kan være alt fra servering af lokale varer til miljøvenlige forretningsmodeller og forretningspraksisser.

Sektoren er godt rustet til at måle og overvåge sin egen bæredygtighed ved hjælp af initiativer, såsom EU-miljømærket eller certifikationssystemet Travelife³⁰. Miljøstyringssystemer er kendt for at mindske affaldsstrømme, forbedre den operationelle effektivitet og spare penge³¹. Der findes allerede specifikke indikatorer for turistsektoren under EU's ordning for miljøledelse og miljørevision³², og andre kan udvikles i forbindelse med pilotprojektet "European Tourism Indicator System"³³.

Kommissionen har for nylig fremlagt to forslag til retsakter om emissioner fra fritidsfartøjer³⁴. Derudover kan brændstofforbruget og støj- og luftemissionerne fra fartøjer begrænses, hvis de bruger strøm fra land, mens de ligger ved kaj i havnene, men det er kun meget få europæiske havne, der indtil videre har investeret i denne teknologi. Elforsyning og integrering af intelligente energinet bør derfor yderligere undersøges og fremmes.

Kommissionen vil:

8. fremme økoturismen ved hjælp af EU's ordning for miljøledelse og miljørevision og EU-miljømærket og tilskynde til at kæde tiltagene sammen med andre, der fremmer bæredygtigheden
9. fremme gennemførelsen af protokollen til Barcelonakonventionen om integreret forvaltning af kystområder og den relevante henstilling fra Rådet, og fremme maritim fysisk planlægning og grøn infrastruktur for at sikre en bæredygtig udvikling i EU's kystområder
10. fremme strategier til forebyggelse og forvaltning af affald og havaffald og bidrage til bæredygtig kyst- og havturisme.

²⁶ Grøn infrastruktur handler om fysisk planlægning af naturområder eller delvise naturområder, <http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/>.

²⁷ COM(2013) 133 endelig.

²⁸ <http://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-25096911>.

²⁹ <http://www.ecotourism.org/book/ecotourism-definition>.

³⁰ http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm.

³¹ <http://www.travelife.org/Hotels/home.asp?p=1>.

³² En undersøgelse om hoteller i Spanien ([Cornell Hospitality Quarterly, august 2012](#)) viste, at de hoteller, der benytter miljøstyringssystemer, har en større indtjening.

³³ http://ec.europa.eu/environment/emas/about/index_en.htm.

³⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm. It er et værktøj til at måle og overvåge turismens bæredygtighed pr. rejsemål.

³⁴ KOM(2011) 456 endelig og COM(2013) 18 endelig.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne, regionerne, branchen og andre aktører til at:

- gennemføre henstillingen og protokollen om integreret kystforvaltning
- udvikle retningslinjer, der begrænser indvirkningen på biodiversiteten, og øge fordelene ved fritidsaktiviteter og turisme i beskyttede områder
- udvikle tilpasningen til klimaændringer i kystområderne
- forbedre ressourceeffektiviteten og forebyggelsen af affald og forurening og forbedre operatørernes forvaltning i turistområderne
- fremme EU's ordning for miljøledelse og miljørevision og gennemføre bedste praksis inden for miljøforvaltning og grøn infrastruktur
- fremme brugen af strøm fra land ved havneophold og forbedre havnenes faciliteter
- fremme vandeffektivitetsforanstaltninger, som beskrevet i vandplanen³⁵.

Kommissionen opfordrer branchen og andre aktører til at:

- udvikle og fremme økoturismen og andre bæredygtige turistprodukter
- gennemføre vandeffektivitetsforanstaltninger, som beskrevet i vandplanen
- deltage aktivt i projekter, der handler om at begrænse affald, emissioner, havaffald, brug af naturressourcer og om genvinding og genbrug af vand og affald.

Fremme af innovative, bæredygtige og højkvalitetsudbud

For at ændre i efterspørgslen er det nødvendigt, at produkterne er attraktive og bæredygtige, og at de giver en unik og skræddersyet oplevelse. Alligevel er potentielt interessante steder og attraktioner ofte ikke præsenteret og markedsført på en attraktiv måde. Andre gange er de dårligt forbundet med andre turisttilbud ved kysten. Sektoren bør derfor udvikle nye produkter, der gør kyst- og havarkæologi, maritim kulturarv, undervandsturisme, enogastronomiske aktiviteter etc. lettilgængelige og attraktive. Et godt eksempel er "Odyssea-projektet"³⁶, som forsøger at udnytte det økonomiske potentiale ved kystturisme, kulturelle søveje og innovativ lystsejlsads gennem et netværk af innovative kystfaciliteter og antikke søveje.

Befolkningens voksende interesse for vandsport, såsom lystfiskeri, bådsejlsads, windsurfing og dykning, skaber nye muligheder og kan afhjælpe sæsonbundet turisme, eftersom disse aktiviteter ikke er afhængige af højsæsonen. Inden for lystsejlsads er der i stigende grad en tendens til at kræve, at lystbådshavne er sikre og lettilgængelige. Dog opstår der fortsat problemer på grund af mangel på havnepladser og relevante tjenesteydelser for personer med nedsat mobilitet. Initiativer, såsom "netværket for sejlsportsturisme"³⁷ og "Sail West"-projektet³⁸, som arbejder på at skabe et exceptionelt center for lystsejlsads i søfartsnationer

³⁵ Vandplanen handler om at integrere vandpolitik i andre politikker,
<http://ec.europa.eu/environment/water/blueprint/>.

³⁶ www.odyssea.eu.

³⁷ www.nautical-tourism.eu.

³⁸ <http://malinwaters.com/about> er finansieret af INTERREG IV A og yder finansiel støtte til en række projekter om udvikling af havne.

som Irland, Nordirland og i den vestlige del af Skotland, kan yderligere være kilde til inspiration.

At kunne yde kvalitetsservice er et af hovedelementerne for at kunne skille sig ud i konkurrencen. Det er derfor vigtigt at sikre, at turisterne modtager en service af høj kvalitet over hele EU, og at kvalitetsniveauet konstant evalueres. I et nyt forslag om principperne for den europæiske turismekvalitet foreslås det at hæve niveauet for forbrugersikkerhed og øge tiltroen til turisttjenesteydelser³⁹.

Økarakter og afsideshed – muligheder i geografiske begrænsninger

Øer og andre afsides rejsemål er endnu mere handicappet af, at de er sværttilgængelige og i vidt omfang afhængige af rutebåde. Dette medfører høje transportomkostninger, sæsonafhængighed og problemer med hensyn til forbindelserne til fastlandet og/eller de omkringliggende områder, hvilket gør stederne mindre attraktive for turisterne og medarbejderne i turistbranchen. Der er ofte ikke nok kendskab til problemerne til at kunne udarbejde passende løsninger. Alligevel bør rejsemålene udvikles fordi de besidder jobmuligheder i områder, hvor anden økonomisk aktivitet er knap.

Kommissionen vil:

11. opfordre til diversificering og integrering af attraktive rejsemål i kyst- og indlandsområderne, bl.a. ved hjælp af tværnationale rejseplaner med temaer som f.eks. de kulturelle, religiøse eller antikke handelsruter⁴⁰
12. iværksætte en undersøgelse om, hvordan forbindelserne til øerne kan forbedres, og udarbejde innovative turismestrategier for (afsides) øer
13. iværksætte en undersøgelse for at finde innovative praksisser til udvikling af lystbådhavne.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder og branchen til at:

- udvikle turisme baseret på kulturarv, arkæologiske undervandsparker (på baggrund af UNESCO's arbejde) og turisme, der fokuserer på natur og sundhed i kystområderne
- gøre brug af nationale og regionale strategier, der sikrer, at det er de samme turisttilbud, der udbydes, og at tilgængeligheden til øer og afsides steder forbedres
- udvikle innovative praksisser til at genskabe og genbruge eksisterende maritime infrastrukturer.

Kommissionen opfordrer branchen til at:

- udvikle et særligt netværk af aktører inden for havturisme, herunder rejsearrangører.

³⁹ COM(2014) ... endelig.

⁴⁰ F.eks. i Europarådets og Kommissionens fælles forvaltningsaftale om markedsføring af kulturelle og religiøse ruter.

3.4. Maksimering af tilgængelige EU-midler

Planlægningen og gennemførelsen af projektet finansieres af EU's finansielle ramme for 2014-2020 og andre EU-instrumenter, som bidrager til bæredygtig fremdrift i sektoren. Medlemsstaterne og regionerne opfordres til at udarbejde flerårige nationale og/eller regionale strategier til udvikling af bæredygtig kyst- og havturisme og til sikring af sammenhæng med deres partnerskabsaftaler og operationelle programmer.

De europæiske struktur- og investeringsfonde

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling kan medfinansiere bæredygtige investeringer i turisme med flere tematiske mål forbundet med forskning og innovation, adgang og brug af informations- og kommunikationsteknologi, entreprenørskab, SMV'ernes vækst og konkurrenceevne, energieffektivitet og brug af vedvarende energi, klimatilpasning, udvikling af kultur- og naturarv eller beskæftigelse og arbejdskraftens mobilitet. Investeringer i infrastrukturen er begrænset til kulturel og bæredygtig turisme i mindre omfang. I overensstemmelse med målet om europæisk territorielt samarbejde kan Den Europæiske Fond for Regionaludvikling fremme udvekslingen af bedste praksis, netværk for tværnationalt samarbejde og klyngedannelse og fælles strategier for bæredygtig turisme, kultur og grænseoverskridende handel.

Flere nye EU-midler kan også gavne kyst- og havturismen via projekter, der har relevans for flere forskellige sektorer, og som fokuserer på innovation, bl.a. via integrerede byudviklingsplaner (Den Europæiske Fond for Regionaludvikling), bæredygtig udvikling af fiskeriafhængige områder (Den Europæiske Hav- og Fiskerifond) og udvikling af landdistrikter (Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne). Disse projekter kan omfatte finansiering fra Den Europæiske Socialfond til jobskabelse, faglig tilpasning, uddannelse og kapacitetsopbygning.

Forskning, innovation og konkurrenceevne

Horisont 2020 er det finansielle instrument, der bruges til gennemførelsen af EU's forsknings- og innovationsstrategi for 2014-2020. Et af fokusområderne er blå vækst, og der er afsat særlig støtte til SMV'er, som vil udvikle og benytte sig af innovative løsninger, bl.a. inden for kyst- og havturisme.

Rammeprogrammet for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er for 2014-2020 (Cosme) medvirker til, at SMV'ernes konkurrenceevne øges. Hovedmålene for turistsektoren er at øge efterspørgslen (i særdeleshed i løbet af lavsæsonen), gøre udbuddet og produkterne mere varierede, gøre kvaliteten bedre, forbedre bæredygtigheden, tilgængeligheden, kompetencerne og innovationen, forbedre den samfundsmæssige viden om sektoren og fremme Europa som et sted med mange rejsemål, der er unikke, bæredygtige, og som er af høj kvalitet.

Uddannelse, erhvervsuddannelse og kultur

Programmet "Et kreativt Europa" (2014-2020) bidrager til at skabe muligt samarbejde mellem kultur- og naturturisme, bl.a. hvad angår kulturarven i kyst- og havområderne. Sektoren kan få

gavn af Erasmus+ programmet (2014-2020), hvad angår beskæftigelse, nye sektorspecifikke studieordninger og innovative former for erhvervsfaglig undervisning og uddannelse.

Miljø, klimaændringer og andre former for finansiering

Finansiering gennem LIFE+ bliver iværksat igen i 2014, hvilket forventes at bidrage til målene for EU's biodiversitetsstrategi. Dette giver gode muligheder for at kunne finansiere innovative projekter, der påvirker kyst- og havturisme, og herunder fremme ressourceeffektiviteten. I forslaget til det syvende miljøhandlingsprogram for 2020 og i EU's mål for tilpasning til og afdæmpning af klimaændringer fokuseres der på at forbedre infrastrukturen i sektorer som energi- og transportsektoren, men også på specifikke aspekter, der er forbundet med kyst- og havturisme. Den Europæiske Investeringsfond finansierer derudover SMV'ernes investeringer i turisme og/eller konvergensregioner.

Kommissionen vil:

14. udvikle en onlineguide med et overblik over sektorens bedste finansieringsmuligheder (i særdeleshed for SMV'erne).

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og regionerne til at:

- udvikle og gennemføre nationale og regionale strategier for kyst- og havturisme og udvikle projekter, der skal være en del af de operationelle programmer
- samarbejde over grænserne om ovennævnte strategier og udveksling af bedste praksis
- gøre effektivt brug af de midler, der er tilgængelige.

4. INTEGRERING AF EU-POLITIKKER, DER VEDRØRER KYST- OG HAVTURISME

De fleste europæiske politikker og økonomiske aktiviteter påvirker enten direkte eller indirekte kyst- og havturisme. Denne type turisme kan være en vigtig drivkraft for den økonomiske vækst.

Kommissionen vil derfor sikre, at kyst- og havturisme indkluderes i andre EU-politikker som IT-opkobling, bæredygtig transport, sikkerhed og arbejdskraftens frie bevægelighed. Tværgående politiske aspekter, såsom miljøbeskyttelse, egnsudvikling, uddannelse, forbrugerbeskyttelse og modvirknings- og tilpasningspolitikker for klimaændringer overvejes også.

Derudover fremmer makroregionale strategier for områderne omkring Østersøen, Atlanterhavet, Adriaterhavet og Det Joniske Hav en stærk turismeøkonomi og samler regionale, europæiske og ikke-europæiske ressourcer til gavn for alle. Forbindelserne til den europæiske naboskabspolitik, sortehavssynergien, EU-strategien for Donauområdet og den nordlige dimension vil blive undersøgt i fremtiden.

5. KONKLUSION

Kyst- og havturisme har brug for en ambitiøs politisk ramme. Kommissionen, medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder, branchen og andre aktører skal sammen gøre en målrettet indsats i overensstemmelse med de EU-politikker, der berører sektoren.

Kommissionen vil overvåge processen løbende for at sikre, at alle strategier gennemføres. Kommissionen aflægger rapport til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget og foretager en vurdering af resultaterne.